



Nota van antwoord zienswijzen
Omgevingsvergunning Zuiderveen - Evaluatieboring

Kenmerk: V-23173

Deze Nota van antwoorden geeft een reactie op de zienswijzen die naar voren zijn gebracht op het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning voor de evaluatieboring in Zuiderveen, d.d. 28 mei 2024 met kenmerk V-23173. De reacties op de zienswijzen zijn onderverdeeld in 10 verschillende onderwerpen. Per onderwerp wordt gereageerd op verschillende onderdelen van de ingebrachte zienswijzen. U kunt uw ingebrachte zienswijze herkennen aan het gegeven zienswijze nummer in de zienswijze bundel. In de gevallen dat zienswijzen een gelijke strekking hebben, zijn de zienswijzen gebundeld en voorzien van een gezamenlijke reactie per onderwerp.

1	Zienswijzenummer		Veiligheid
1a	0001	Zienswijze	<i>Veiligheid zoutwinning en alternatieven</i> Indiener beveelt aan dat er beter en gedegen onderzoek wordt gedaan naar de veiligheid van zoutwinning. Indiener geeft aan dat we geleerd moeten hebben van het verleden. Indiener noemt in dit kader winning van gas. Indiener vraagt of winning op land in gebieden waar gewoond wordt veilig is. Indiener geeft aan dat er wellicht ook andere mogelijkheden zijn om zout te winnen: indiener denkt dan in het bijzonder aan winning van zout uit zeewater.
		Reactie	De aanvraag om de omgevingsvergunning gaat over het aanleggen van één evaluatieboring met de keuze uit twee locaties. De evaluatieboring heeft als doel om informatie te verzamelen over de diepe ondergrond in het gebied Zuiderveen, in het bijzonder over de geologische structuur en de eigenschappen van de aanwezige zoutlaag. Als Nobian het zout wil winnen dan zijn daar afzonderlijke procedures voor nodig zoals de instemming met een winningsplan. Effecten van de zoutwinning worden in een winningsplan beschreven en bij de benodigde instemming met het winningsplan wordt dit getoetst. De voorliggende aanvraag ziet niet op het winnen van zout. De winning valt daarom buiten voorliggende aanvraag en wordt derhalve ook niet beschouwd. In onderhavige aanvraag is onderbouwd hoe om wordt gegaan met aspecten zoals veiligheid en milieu in het kader van de aanvraag om de evaluatieboring. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om de aanvraag om de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
1b	0001, 0002, 0064	Zienswijze	<i>Gestapelde mijnbouw</i> Indiener begrijpt niet dat zoutwinning in dit gebied wordt toegestaan. Vooral niet omdat dit plaatsvindt boven gasvelden: hier is met nadruk sprake van gestapelde mijnbouw. Mogelijke zoutwinning vindt plaats boven op de gaswinning (gestapelde mijnbouw) die al heeft plaatsgevonden.
		Reactie	Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

1c	0001, 0002, 0015, 0020, 0030, 0036, 0041, 0044, 0048, 0053, 0057, 0063	Zienswijze	<i>Niet veilig afsluiten cavernes</i> Indiener voorziet grote gevaren zoals instorting van zoutcavernes, het niet veilig afsluiten van de cavernes. Daardoor zouden volgens indieners scheuren en (nog meer) verzakkingen kunnen ontstaan. Er is volgens indieners geen duidelijkheid over het sluiten van cavernes en er is geen goedgekeurd afsluitingsplan. Een goede afsluiting van de bestaande cavernes is nog niet gewaarborgd. Indiener wijst erop dat de zoutboringen in het lanengebied van Winschoten en Heiligerlee, volgens Nobian naar het einde lopen. Volgens indiener is het probleem van Nobian dat zij niet weten hoe ze die grote gaten die zijn ontstaan moeten dichten. Dat is volgens indiener een heel groot probleem, want zout en water zijn elkaars grote vijanden. Dat geldt nu, maar ook over 1000 jaar. Ook aan de mensen die hier dan wonen, moet gedacht worden, en niet alleen op een korte termijn van 100 jaren.
		Reactie	Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
1d	0001, 0002, 0009, 0010, 0011, 0014, 0018, 0021, 0022, 0025, 0029, 0030, 0031, 0043, 0045, 0046, 0047, 0056, 0057, 0058	Zienswijze	<i>Gevoel van onveiligheid</i> Volgens indiener hebben de inwoners grote angst over hun fysieke veiligheid in dit gebied waar de bodem wordt beroerd. Indieners maken zich zorgen over de onveilige situatie die al nu bestaat rond de zoutcavernes. Indieners geven aan dat de hinder in de omgeving en de schade aan onze huizen zorgt voor een onveiligheid van de omgeving en onzekerheid. Indiener vraag zich af hoe veilig de winning van zout, winning van aardgas en stikstofopslag is. Indieners voelen zich onveilig.
		Reactie	Zonder de zorgen van de indieners van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
1e	0002, 0030, 0057	Zienswijze	<i>Instorten van cavernes</i> Indiener wijst erop dat een instortende caverne(s) een calamiteit is, die grote schade toebrengt aan huizen en bedrijven in en rond Winschoten. Indiener is onzeker of de caverne net als in Twente en ook bij Veendam is gebeurd ineens instort. Indiener wijst op de kans op instorting en een daarop volgend domino-effect

		Reactie	Bij de voorgenomen evaluatieboring wordt geen zout gewonnen en aan de diepe ondergrond onttrokken. Daarom treden er geen wijzigingen in ondergrondse structuur op die een bodemdalingseffecten of bevingen in de omgeving tot gevolg kunnen hebben. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
1f	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048, 0049, 0051, 0052, 0053, 0054, 0055, 0056, 0057, 0058, 0061, 0062, 0063, 0064.	Zienswijze	<i>Boringen vinden plaats in zoutveld 'graaf Adolf'</i> Hetgeen indieners opvalt is dat daar waar Nobian zelf altijd duidelijk is geweest dat er geen nieuwe winputten geboord zullen worden voordat er een afsluitingsplan voor de bestaande cavernes is hierover met geen woord wordt gerept. Dit terwijl de boring plaatsvindt in het zelfde zoutveld 'graaf Adolf'. Echter door blijvende wisseling van locatiecodes, ook lopende deze aanvraag, wordt dit bewust verdoezeld. Voor het veiligheidsgevoel als omwonende nabij de bestaande te grote cavernes betekent dit onvrede en onzekerheid over de toekomst. Het geeft indieners geen goed gevoel. Indieners zijn hier onzeker over. Indieners zijn bang voor sink holes.
		Reactie	De zienswijze wordt ter kennis aangenomen en zonder de zorgen van de indieners van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
1g	0010	Zienswijze	Problemen worden volgens indiener pas aangepakt als het eigenlijk al te laat is.
		Reactie	De zienswijze wordt ter kennis aangenomen. De aanvraag om de evaluatieboring is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om de aanvraag om een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

1h	0050	Zienswijze	<i>Veiligheidsaspecten</i> In de zienswijze wordt gevraagd of de minister wil onderzoeken of er bij de evaluatieboring naast de externe veiligheid, nog andere veiligheidsaspecten in het geding komen. Daarbij wordt er gevraagd om het voorzorgsbeginsel onder de aandacht te brengen. Daar waar sprake is van nieuwe, onbekende risico's die onbekend zijn of onvoldoende worden overzien, dienen maatregelen te worden genomen, dan wel moet worden afgezien van de activiteit.
		Reactie	De aanvraag om de evaluatieboring is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De aanvraag om de omgevingsvergunning kan niet op andere gronden dan het geldende wettelijk kader worden geweigerd. Uit de zienswijze valt niet op te maken welke andere veiligheidsaspecten worden bedoeld. De minister kent het Europese voorzorgsbeginsel, als bedoeld in artikel 191, tweede lid, van het EU-Werkingsverdrag. Bij de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor mijnbouwactiviteiten is de minister gehouden om te toetsen aan wettelijke criteria en rekening te houden met de af te wegen belangen en relevante feiten. Onderdelen die zien op andere zaken dan waar de toetsingsgronden op zien, kunnen formeel juridisch geen rol spelen in het besluit van de minister. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
1i	0050	Zienswijze	<i>Bluswatervoorziening/ bereikbaarheid</i> De indiener merkt op dat het ten aanzien van bluswater en bereikbaarheid van belang is dat, gezien de activiteiten, wordt voorzien in een adequate bluswatervoorziening. De locatie zal, gezien de activiteit, bereikbaar zijn voor zware vrachtwagens. Daarmee kunnen brandweerauto's de locatie ook bereiken. Met de zienswijze wordt een verzoek gedaan om dit in een later fase af te stemmen.
		Reactie	In het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (hierna: Barmm) is met artikel 16 de verplichting opgenomen dat na overleg met de plaatselijke brandweer een brandbestrijdingsplan wordt opgesteld. Het Barmm geldt echter niet meer op het moment dat de omgevingsvergunning onherroepelijk is. In dat geval geldt die verplichting niet meer als zodanig maar geldt de zorgplicht zoals opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal). Dit soort maatregelen horen bij

			'good housekeeping'. Het is zo'n vanzelfsprekendheid, dat de wet dit niet tot in detail in de wetgeving heeft vastgelegd. Onder de Omgevingswet vallen dit soort gevallen onder de specifieke zorgplichten van het Bal en die doen een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van het bedrijf. Het afstemmen van een plan met de plaatselijke brandweer valt onder de zorgplicht en geeft als zodoende invulling aan de ingebrachte zienswijze. De minister gaat er vanuit dat de aanvrager te zijner tijd de benodigde afstemmingen zal hebben met de betreffende brandweer. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
--	--	--	---

			<i>Gezondheid, mens en milieu</i>
2a	0001, 0002, 0019, 0024, 0035	Zienswijze	<i>Effecten op omgeving, natuur, mens en milieu</i> Zoutwinning is schadelijk voor de omgeving, natuur en mens en veroorzaakt milieuschade. Mocht door de mogelijke zoutwinning iets mis gaan, dan heeft dit grote effecten op milieu, natuur en ook de waterhuishouding.
		Reactie	Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2b	0001	Zienswijze	<i>Lekkage van cavernes</i> Wat in de cavernes wordt opgeslagen moet niet schadelijk zijn voor de omgeving. Als een caverne instabiel is, door (externe) oorzaken, is de kans groot op lekkages. Dit kan leiden tot een milieuramp. De indiener denkt aan het ontsnappen van 30 miljoen liter dieselolie die in een zoutcaverne in de Pekela's was opgeslagen.
		Reactie	Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie onder 1a. Voorliggende aanvraag ziet niet op het aanleggen van een caverne. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2c	0001, 0002, 0005, 0008, 0016, 0017, 0019, 0023, 0025, 0031, 0034, 0035, 0038, 0043, 0046,	Zienswijze	<i>Emotionele schade, mentale gezondheid</i> Ook emotioneel lijden de inwoners onder de mogelijke gevolgen van de zoutwinning. Het project heeft een weerslag op de mentale gezondheid en die van de kinderen. Het leefplezier verdwijnt. De financiële schade en schade aan huizen/ het project zorgt voor stress, angst, zorgen, gepieker, verstoorde nachtrust, onzekerheid. Het project zorgt voor frustratie en te veel

	0049, 0052, 0056, 0057, 0059, 0060		prikkels. Het project zorgt er ook voor dat hier negatieve aandacht naar toe gaat. Ook dit is weer iets waar indieners, ook ongemerkt, toch veel mee bezig zijn en alleen maar negativiteit brengt. Er is volgens indieners veel onrust en onzekerheid onder de omwonenden. Indieners ervaren stress en zijn overspannen. Een instortende caverne of cavernes beschadigt de (mentale) gezondheid van de getroffen burgers. Indiener maakt zich zorgen om de gezondheid. Indiener geeft aan dat met de vergunning de (mentale) gezondheid aangetast/ beschadigd wordt.
		Reactie	Zonder de zorgen van de indieners van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2d	0063, 0064	Zienswijze	<i>Verbod op nieuwe boringen</i> Vanuit u en het SodM is ook gesteld dat er geen nieuwe boringenplaats mogen vinden zonder dat er voor enkele huidige cavernes een goedgekeurd afsluitingsplan ligt. Dus de locaties HL-N, HL-P, HL-R, HL-S en HL-T die bedoeld waren om in 2019, 2020 en 2021 te boren zijn komen te vervallen. Maar die locaties worden volgens indieners nu Winschoten Zuid of Zuiderveen genoemd. Op eerdere kaarten die toentertijd nog Akzo heeft laten zien komen deze locaties, dus ook die voor de voorliggende proefboring gewoon met de voortgaande lettering HL-N t/m T voor. Overigens komt uit dat verscherpt toezicht ook voort dat het bedrijf geen nieuwe boringen mag uitvoeren zolang er geen goedgekeurd afsluitingsplan ligt. Iets dat niet in uw besluit terugkomt. Terwijl de beide locaties voor de evaluatieboringen al langere tijd, al bij AKZO, gewoon genoemd zijn in de toen geplande reeks HL- N tot en met HL-T. Locaties dus die vallen onder het verbod op nieuwe boringen in het graaf Adolfveld zolang er geen goedgekeurd afsluitingsplan ligt. Indieners vragen zich af of het geven van een ander naampje aan de boring afdoende is om onder dat verbod uit te komen.
		Reactie	Met betrekking tot de zienswijze verwijst de ministerie van Klimaat en Groene Groei (voormalig ministerie van Economische zaken en klimaat) (hierna: KGG) naar het antwoord op zienswijze 1a. Ten overvloede wordt opgemerkt dat SodM in haar brief van 27 januari 2022 aan de minister schrijft over de evaluatie verscherpt toezicht Nobian 2021/2022 (ref. 21308191) waarin staat aangegeven dat Nobian ook voor nieuwe initiatieven, zoals bij Haaksbergen en Zuiderveen, vóór zoutwinning door middel van nieuw aan te leggen cavernes, duidelijkheid verschaft over hoe deze cavernes veilig zullen worden bedreven en afgesloten en hoe de eventuele nazorg vorm wordt gegeven. Dit is pas aan de orde als er winning plaats zou gaan vinden, want bij een evaluatieboring worden geen cavernes gemaakt. Bovendien wordt door middel van een

			evaluatieboring informatie verkregen over de wijze van winning en hoe de caverne na beëindigen van de zoutwinning kan worden afgesloten. Het enige verbod op het uitvoeren van de evaluatieboring wat in het kader van voorliggende aanvraag moet worden beschouwd is het verbod zoals bedoeld in artikel 1.2 eerste lid aanhef en onder a, c en e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De aanvraag is getoetst aan het wettelijk kader en zoals is toegelicht in het besluit zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2e	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0015, 0016, 0017, 0019, 0020, 0024, 0025, 0027, 0030, 0032, 0036, 0039, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0049, 0051, 0052, 0053, 0056, 0057, 0059, 0060, 0064	Zienswijze	<i>Milieu Thema's</i> Indieners geven aan dat Nobian werkt in de woonomgeving. Indieners hebben last van lawaai, en licht. Indieners vrezen voor nog meer overlast. Ook voor de agrarische omgeving. Indieners ervaren overlast door veel vrachtverkeer/ zwaar verkeer en in geval van storingen veel geluidsoverlast, wat ook in de avond en nacht soms doorgaat. De ervaringen van de indieners met de werkzaamheden van Nobian zijn dat ze altijd meer overlast (geluid, trillingen en verkeer/ voertuigen) geven, dan vooraf door Nobian aangegeven en dat de werkzaamheden altijd qua planning gigantisch uitlopen. Indieners ervaren of maken zich zorgen over lichtoverlast/ lichtvervuiling, luchtvervuiling, uitstoot van CO², uitstoot van uitlaatgassen van (vracht)verkeer en machines, geluidsoverlast, verkeersoverlast, lawaai bij laden en lossen van buizen, milieuverontreiniging, veel vrachtverkeer, geluidsoverlast, bromgeluiden en trillingen. Indieners geven aan dat de werktijden van Nobian niet passen in een landelijke, rustige woonomgeving. Indieners geven aan dat generatoren dag en nacht staan te draaien. Indieners ervaren overlast door werkvoertuigen en door "jarren" bij vastzittende buizen. Indiener vreest voor onveilige werksituaties Indiener geeft aan dat het milieu en de leefomgeving worden aangetast. Dat het niet prettig wonen is.
		Reactie	De onderwerpen geluid, lichthinder, luchtkwaliteit en bodembescherming zijn in voorliggend besluit getoetst. Vanuit het wettelijk toetsingskader zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren. Ondanks dit gegeven kan er wel een bepaalde mate overlast worden ervaren binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders. Gelet op de tijdelijke aard van de werkzaamheden zijn de hierboven genoemde effecten beperkt en kortdurend.

			Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) ziet bovendien toe op de activiteiten en of deze voldoen aan de gestelde wettelijke kaders.
2f	0003, 0004, 0005, 0006, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048, 0052, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0063, 0064	Zienswijze	<i>Milieueffectrapportage</i> Indieners vinden dat er ook voor deze evaluatieboring vooraf een MER gemaakt moet worden om de belangen van milieu en omwonenden af te wegen en te beschermen.
		Reactie	In het Besluit m.e.r. zijn in de bijlage, onderdeel D, activiteiten opgenomen waarbij het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wm moet beoordelen of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor die activiteiten, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kunnen hebben, een MER moet worden gemaakt. Voor een diepboring is op grond van bijlage D17.2 van het Besluit milieueffectrapportage een m.e.r.-beoordelingsbesluit nodig. Op 6 oktober 2022 heeft de toenmalige staatssecretaris besloten dat voor de voorgenomen diepboring geen milieueffectenrapport behoeft te worden opgesteld (kenmerk besluit: PDGGO-DTDO/ MER-11008). De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2g	0003, 0004, 0005, 0006, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012,	Zienswijze	<i>Geen voorschriften over hinder van werkzaamheden/ verwarring tussen Omgevingswet en Wabo</i> Ook over de hinder van de werkzaamheden zijn geen voorschriften opgenomen. Uw besluit rept over de WABO, maar daarna over de OW en hinkt op twee wettelijke regimes. Op deze wijze is er

	0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0031, 0032, 0034, 0035, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048, 0052, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0063, 0064		geen duidelijkheid voor ons als omwonenden aan welke concrete voorschriften het bedrijf zich moet houden. Is voor de toezichthouder een zoekplaatje gemaakt en zal iedere klacht uit de omgeving verdwijnen in een doolhof van regelingen uit de OW en uit de WABO die aan het eind van de geldigheid van uw besluit al meer dan vijfjaar achterhaald is. Indiener vreest voor overlast van onderhouds- en bouwwerkzaamheden.
		Reactie	In het besluit is opgenomen dat op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden. De aanvraag dient echter overeenkomstig het oude recht, de Wabo, getoetst te worden. Na het onherroepelijk worden van onderhavig besluit zijn bepaalde onderdelen op grond van de Omgevingswet, direct van toepassing. Per milieuthema is in het besluit aangegeven welke rechtstreeks werkende regels na het onherroepelijk worden van het besluit gelden. Met het oog op het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid en het beschermen van het milieu (waaronder hinder) zijn regels over milieubelastende activiteiten gesteld in het Besluit activiteiten leefomgeving. Deze regels zijn rechtstreeks werkend en opgenomen in Afdeling 3.10. Mijnbouw van het Besluit activiteiten leefomgeving. Ook SodM is op de hoogte van de gewijzigde wetgeving en heeft voldoende kennis om daarop toe te zien. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2h	0060	Zienswijze	<i>Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport betrekken.</i> Al jaren gaan wij gebukt onder spanningen als gevolg van de aardbevingen en nu komt u met het goedkeuren van de zoutwinning in onze directe omgeving. Aangezien dit allemaal invloed heeft op onze gezondheid en welzijn ben ik van mening dat u het ministerie van Volksgezondheid en Welzijn bij uw besluitvorming over de zoutwinning in ons woongebied moet betrekken.
		Reactie	Zonder de zorgen van de indiener van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a.

			De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
2i	0008, , 0010, 0011, 0018	Zienswijze	<i>Bodemkwaliteit/ bodemvervuiling</i> Indiener is bang voor vervuiling van grond. Er zijn volgens indiener zoveel publicaties dat langdurige zoutwinning schadelijke gevolgen heeft voor de bodemgesteldheid. Indiener verwijst naar het rapport toezicht mijnbouw. Volgens indiener gaan er tonen dieselolie de grond in.
		Reactie	Zonder de zorgen van de indiener van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a.
			De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
2j	0024	Zienswijze	<i>Grondwaterpeil</i> Indiener vreest voor fluctuatie in het grondwaterpeil.
		Reactie	Zonder de zorgen van de indiener van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a.
			Het is niet aannemelijk dat de evaluatieboring een fluctuatie in het grondwaterpeil veroorzaakt. Uit de zienswijze valt verder ook niet op te maken waardoor dit zou kunnen ontstaan.
			Er wordt opgemerkt dat relatieve beïnvloeding van het grondwaterpeil een gevolg kan zijn van bodemdaling. Bodemdaling kan het gevolg zijn van zoutwinning. Hierdoor kan het water hoger komen te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee tot nadelige (en voordelige) gevolgen voor natuur en milieu. Indien Nobian wil overgaan tot zoutwinning dient Nobian hiervoor een winningsplan in te dienen. De bodemdaling en de gevolgen daarvan worden daarin beschreven en de effecten van de bodemdaling is een van de gronden waarop het winningsplan beoordeeld wordt.
			De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2k	0040	Zienswijze	<i>Onkruid en afval</i> Indiener geeft aan dat op de locaties van Nobian veel onkruid groeit en dat er afval rondslingerd.
		Reactie	Van de zienswijze is kennisgenomen maar geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2l	0043	Zienswijze	<i>CO₂-uitstoot</i> Indiener geeft aan er wordt gehandeld in CO ₂ maar vraagt zich af of we de CO ₂ uitstoot niet moeten terugdringen.

		Reactie	Door te werken met CO₂ emissierechten moet er worden betaald voor de CO₂ die een bedrijf uitstoot. Dit geeft een financiële prikkel voor ondernemingen om de CO₂ terug te dringen. Door deze handel in CO₂ emissierechten wordt beoogd, het terugdringen van de CO₂ uitstoot, te stimuleren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
2m	0063	Zienswijze	<i>AERIUS berekening ontbreekt voor gehele traject</i> Er is volgens de indiener geen AERIUS berekening uitgevoerd voor het gehele traject, maar eerst alleen voor de evaluatieboring. En dan nog de Aerijs berekening. Zo zouden onze veehouders het ook wel willen! Eerst berekenen we de evaluatieboring en die valt mee. Dan nemen we daarna de boring voor een caveerne en daarna weer voor de volgende, etc. Oftewel, als boer bouw je eerst een stal, dan plaats je één koe, dan een tweede, dan een derde, etc. En iedere koe blijft onder de 0,00 en is dus niet vergunningplichtig..... Door willens en wetens (denk ook aan de MER) niet het gehele project in ogenschouw te nemen handelt u in strijd met tenminste de geest van de WNb. En dat terwijl de berekeningen al van een Best Case scenario uitgaan. Wat als de machines net anders blijken te zijn (want goedkopere contractor?) en wat langer moeten draaien (want die planning steeds weer) en er wat meer aan en afvoer is vanwege dat het niet geheel en al volgens de plannen gaat? Of er toch die tweede boring nodig is. Zijn dat steeds nieuwe Aerijs berekeningen? Deze salamtactiek is onjuist
		Reactie	De AERIUS berekening is in overeenstemming met de aangevraagde evaluatieboring. Reden dat enkel de evaluatieboring wordt beschouwd is omdat er nog niet wordt gewonnen. Mocht er in de toekomst een nieuwe aanvraag worden gedaan voor het winnen van het zout dan moet die situatie opnieuw worden beschouwd. Als bij die winning ook een diepboring wordt gedaan dan zou in dat geval de diepboring en de winning worden getoetst. In voorliggend besluit is er nog geen winning en daarom zijn alle werkzaamheden die benodigd zijn voor een evaluatieboring inzichtelijk gemaakt. In het geval de uitvoering niet in overeenstemming is met de uitgangspunten zoals opgenomen in voorliggende aanvraag met als gevolg dat er stikstofdepositie optreedt, dan kan daar een nieuwe aanvraag voor nodig zijn. Onder de Omgevingswet (hierna: Ow) kan een aanvraag worden gedaan voor een natura 2000-activiteit of een flora en fauna-activiteit. In het geval de aanvrager Nobian een tweede boring wilt uitvoeren is daar een nieuwe aanvraag voor nodig. Onder de Omgevingswet zou dit gaan om het aanleggen en exploiteren van een mijnbouwwerk zoals bedoeld in artikel 3.320 van het Bal.

			De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
2n	0063	Zienswijze	<i>Wet natuurbescherming</i> Ook valt op dat er gewezen wordt naar twee natuurgebieden, te weten Zuidlaardermeer en Waddenzee. Toevallig of niet twee niet stikstofgevoelige gebieden. Maar het Liefstingsbroek binnen 25 km hemelsbreed, zwaar stikstof overbelast, wordt even vergeten. Heeft het bevoegd gezag WNb hier naar gekeken? Of moet er nog separaat een WNb vergunning aangevraagd worden. Want net als eerder bij het voormalige Flora en Fauna deel van de WNb ontbreekt het op uw ministerie aan kennis op dit voormalige NBwet deel uit de WNb.
		Reactie	Uit de stikstofberekening van datum 9 november 2023 aangeleverd bij de aanvraag blijkt dat er geen toename is van stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden. Liefstingsbroek is een natura 2000 gebied en valt daar ook onder. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen

			<i>Financiële gevolgen</i>
3a	0001	Zienswijze	<i>Huizen hebben een lagere waarde</i> Indieners geven aan te maken te hebben met financieel nadelige gevolgen. Huizen in dit gebied, hebben een lagere waarde dan vergelijkbare huizen in een vergelijkbaar gebied zonder zoutwinning.
		Reactie	Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie onder 1a. Los van het feit dat voorliggende aanvraag niet over de zoutwinning gaat vormt het financiële belang ook geen onderdeel van het toetsingskader om de aanvraag. Hierdoor kunnen er geen aanvullende voorwaarden omtrent eventuele waardevermindering van bouwgrond en bestaand onroerend goed worden gesteld in dit besluit. Voor het aanspraak maken op schadevergoeding zijn verschillende regelingen opgezet en afhankelijk van het soort schade kunt daarop een beroep doen. Opgemerkt wordt dat schade aan gebouwen die is ontstaan als gevolg van zoutwinning kunnen worden gemeld bij de commissie mijnbouwschade op www.commissiemijnbouwschade.nl/u-heeft-schade/commissie-mijnbouwschade/schademelding-doen

			Verder is in afdeling 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) het wettelijk stelsel van planschade is geregeld. Dit is schade die geleden kan worden naar aanleiding van een planologische wijziging zoals herziening van een bestemmingsplan of een afwijking van het bestemmingsplan door middel van een besluit. Degene die planschade lijdt kan een planschadeverzoek indienen. Eventuele planschadeverzoeken als gevolg van deze omgevingsvergunning kunnen worden ingediend bij gemeente Oldambt. Meer informatie over de planschadeprocedure verwijzen wij u naar Nadeelcompensatie en planschade Oldambt. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
3b	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0049, 0051, 0052, 0053, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0063, 0064	Zienswijze	<i>De waarde van woningen daalt</i> Ook heeft de verandering in mijn woonomgeving en de dreiging tot grootschalige zoutwinning gevolgen voor de waarde van mijn woning. Niet alleen mijn woongenot en veiligheidsgevoel wordt aangetast, maar ook mijn woning/ onze huizen/ mijn perceel, mijn erf wordt minder waard. Dat is, door de zeer lange periode die het bedrijf nodig had een aanvraag bij u in te dienen, nu al het geval. Het bedrijf heeft bewust al lang in de media geroepen over hun plannen terwijl ze nog niet in staat waren een voor u aanvaardbare vergunningaanvraag te doen. Maar daarmee is nu al grote financiële schade toegebracht aan de omwonenden. Potentiële kopers houden rekening met hinder nu en bij de plannen voor twaalf nieuwe cavernes. En houden rekening met de schade die dat aan onze huizen toebrengt en toegebracht heeft. Voor mij betekent dat waardedaling van mijn huis/ onzekere waarde van ons huis. Voor mij betekent dat mijn woning naar schatting inmiddels een waarde daling heeft van meer dan 100 K Euro en mijn woning onverkoopbaar dreigt te worden, dit ook in verband met schade die het gevolg is van mijnbouw activiteiten. Dat de woning nu onverkoopbaar is door de waardevermindering en dat ik dus noodgedwongen in een te grote woning blijf wonen. Indiener vraagt zich af of de waardedaling van het huis van 100.000 euro door Nobian betaald kan worden. Toename kosten onderhoud en behoud woning.
		Reactie	Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 3a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
3c	0003, 0004, 0005, 0006, 0008, 0009,	Zienswijze	<i>Subsidie aan Nobian</i>

	0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0022, 0024, 0026, 0027, 0028, 0030, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048, 0052, 0054, 0059, 0056, 00057, 0058, 0059, 0062, 0063, 0064		Uit de krant bleek dat uw ministerie eerst besloten heeft € 200.000.000 over te maken als subsidie aan Nobian. En kort daarna volgt nu dit ontwerpbesluit. Het ongemak dat u een bedrijf met miljoenen sponsort en de omgeving de hinder en schade maar moet accepteren leidt tot de volgende gevoelens van machteloosheid, onmacht en woede. Eigenlijk staat uw besluit al vast en is niet onafhankelijk genomen van de keuze dit bedrijf zoveel geld toe te zeggen. Indiener heeft het gevoel weer ondergeschoffeld te worden. Voor de indieners leidt dit tot boosheid, woede, onmacht, machteloosheid en verdriet. Indieners vragen zich af of dit geen omgekeerde werkwijze is. Volgens indiener gaat het geld maar een bedrijf dat in handen is van het Singaporean sovereign wealth fund. Het inzetten van belastinggeld is volgens indiener dubbel pijnlijk. Het geld gaat naar het buitenland en niet naar het gebied.
		Reactie	De subsidie zoals genoemd in de zienswijze staat los van voorliggende aanvraag om een evaluatieboring, derhalve kan daar niet op worden ingegaan. In reactie op de mogelijke schaderegelingen wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 3a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
3d	0029	Zienswijze	<i>Concrete aanpak planschade</i> In uw reactie op het aanvullend advies van de gemeente Oldambt d.d. 20 september 2023, reageert u op het standpunt van de gemeente dat eventuele planschadeclaims door het bevoegd gezag van het besluit afgehandeld en vergoed dienen te worden. U geeft aan dat u hierover met de gemeente Oldambt in gesprek gaat. Wij zien graag dat u hierover in gezamenlijkheid met de gemeente Oldambt vóór publicatie van het definitieve besluit een concrete aanpak heeft gevormd.
			Met de gemeente Oldambt is overeengekomen dat de gemeente de planschaderegeling overeenkomstig de wet moet verzorgen. Hoewel eerder de suggestie is gewekt dat de minister van KGG de planschade voor haar rekening neemt volgt uit het wettelijk kader van artikel 6.6 tweede lid van de Wro dat dit enkel het geval is voor die gevallen dat er sprake is van een inpassingsplan of een omgevingsvergunning voor een project van nationaal belang. Geen van beide is in onderhavig geval aan de orde.

			Ten behoeve van de verdere uitwerking en inregeling van eventuele afspraken tussen Nobian en gemeente kan de minister, zoals aangegeven, een ondersteunende rol vervullen, bijvoorbeeld in het bieden van ondersteuning bij het opstellen van de planschadevergoedingsovereenkomst tussen de gemeente en Nobian, waarin er afspraken gemaakt kunnen worden over de vergoeding van planschadekosten.
3e	0033. 0063	Zienswijze	<i>Kosten planschade ten laste van ministerie/ aanvrager in plaats van gemeente</i> Verder merken wij ten aanzien van uw reactie op ons aanvullend advies van 20 september 2023 inzake de planschade op dat wij het met de staatssecretaris eens zijn dat de planschadekosten behoren te drukken op de publiekrechtelijke rechtspersoon waarvan het bestuursorgaan dat het schadeveroorzakende besluit heeft genomen deel uitmaakt. In dit geval het Ministerie van EZK. De gemeente heeft niet anders dan een rol hierin om ontvangen planschade verzoeken door te zenden aan het ministerie EZK. Wij gaan er dan ook vanuit dat alle kosten die hiermee gemoeid zijn ten laste komen van het Ministerie van EZK. Volgens indiener is de planschade voor rekening van de gemeente. Dus als indiener schade zou kunnen verhalen betalen ze dat als lokale gemeenschap zelf, want wat de gemeente zou moeten betalen gaat of ten koste van een hogere OZB of verdere bezuiniging op voorzieningen. Waar bij een normale situatie sprake is van een anterieure overeenkomst waarbij de planschade voor rekening is van de aanvrager staat hier de overheid (zelfs onze gemeente) voor de kosten zonder enige compensatie. In hoeverre er daarmee sprake is van indirecte (ongerechtvaardigde) staatssteun wordt ook niet beantwoord in uw besluit.
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 3d De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
3f	0010, 0011, 0027, 0039, 0042	Zienswijze	<i>Besteding van geld</i> Indiener stelt dat geld vóór alles gaat. Geld is macht. Geld regeert. Volgens indiener wordt gesteld dat het belangrijker om geld te verdienen dan de natuur en dat het goed en het geld voor de mensen en de natuur gaat.
		Reactie	De zienswijze wordt ter kennis aangenomen, daarbij wordt opgemerkt dat geld geen onderdeel is van toetsingskader wat betrekking heeft op voorliggende aanvraag. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
3g	0045	Zienswijze	Indiener vraagt zicht af hoe de waardedaling van het onroerend goed wordt gecompenseerd.

		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 3a De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
--	--	---------	--

			<i>Schade</i>
4a	0002, 0003, 0005, 0007, 0008, 0012, 0015, 0017, 0021, 0023, 0025, 0028, 0030, 0034, 0040, 0042, 0047, 0049, 0051, 0052, 0057, 0060, 0061, 0063,	Zienswijze	<i>Schade door trillingen en bodemdaling</i> Indieners geven aan dat hun huis al eerder is hersteld als gevolg van aardbevingsschade, en ze vrezen dat dit zich met de mogelijke zoutwinning zal herhalen. Indieners hebben scheuren in huis, gevels, voegen en dakconstructies. Indieners hebben deuren die niet meer sluiten en vrezen voor extra schade. Indieners vrezen voor mijnbouwschade door verzakkingen en aardbevingen. Indieners geven aan dat de schade aan woningen en infrastructuur alleen maar zal toenemen. Indiener heeft een gat in de grond bij de garage. Indieners hebben veel schade aan het perceel en de woning. Indieners spreken van verzakking van de tuin, oprit en het huis. Indiener is onzeker of de fundering wel bestand is tegen gevolgen van zoutwinning. Ook bij geringe bewegingen in een stilgelegde put kunnen volgens indieners al grote schade ontstaan. Dit terwijl Nobian volgens indieners nog steeds volhard in het feit dat ze nog nooit een schadebedrag hebben uitgekeerd en er dan gemakshalve maar vanuit gaan dat ze geen schade veroorzaken.
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 3a De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
4b	0004, 0024	Zienswijze	<i>Onjuiste afhandeling van schade</i> De overlast voor de bewoners en de schades die dit voor de bewoners oplevert is catastrofaal. Ik weet dat we eventuele schades kunnen melden, maar de betrokken partijen wringen zich in allerlei bochten om onder de aansprakelijkheid uit te komen. Indiener geeft aan dat als er schade is, deze niet juist of helemaal niet afgehandeld wordt
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 3a De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
4c	0029	Zienswijze	<i>Eén loket voor het melden van schades/ wettelijk bewijsvermoeden</i>

			Indiener benadrukt het belang van duidelijkheid voor inwoners van gebieden waar effecten van meerdere mijnbouwactiviteiten samen komen, wanneer zij schade aan hun gebouwen willen melden. Het dient voor inwoners duidelijk te zijn waar zij hun schade kunnen melden, ongeacht of zij het vermoeden hebben dat de schade veroorzaakt is door seismiteit of bodemdaling. Oftewel; er dient één loket te zijn waar inwoners schade kunnen melden. Daarnaast dient het wettelijk bewijsvermoeden onverkort van toepassing te zijn en blijven voor gebieden waar meerdere mijnbouweffecten plaats vinden.
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 3a Hoewel het hier niet om winning gaat, wordt ten overvloed opgemerkt: Sinds 1 november 2021 behandelt de Commissie Mijnbouwschade ook meldingen van schade door zoutwinning. De bewijslast wordt daarmee door de Commissie Mijnbouwschade opgepakt en daarmee wordt de burger ontzorgd. Adequate schaderegeling en een onafhankelijk orgaan voor afwikkeling schade als gevolg van zoutwinning is gelet daarop georganiseerd. De minister ziet voor de zoutwinning geen aanleiding voor het instellen van een onafhankelijk orgaan voor de afwikkeling van schade, anders dan de Commissie Mijnbouwschade. De minister onderschrijft het belang van een transparante, onafhankelijke en eenduidige wijze van schadeafhandeling. Een transparante en eenduidige wijze van schadeafhandeling zorgt voor een onafhankelijke beoordeling van de schade. De Commissie Mijnbouwschade werkt volgens het vastgestelde schadeprotocol. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
4d	0060	Zienswijze	<i>Uitstellen van vergunningverlening</i> Indiener verzoekt om de verstrekking van de vergunning voorlopig uit te stellen of een voorwaarde in de vergunning op te nemen dat zoutwinning en boringen slechts zijn toegestaan op een minimale afstand van 500 meter ten opzichte van de bebouwde kom en natuurgebieden zoals het Babybos. (Ik vind sowieso niet dat winning uit de grond moet plaats vinden binnen de bebouwde kom met alle risico's van dien) Dit om te voorkomen dat wij na de schade als gevolg van de aardbevingen aardgaswinning ook nog geconfronteerd worden met extra hinder en schade vanuit aardbevingen vanuit de zoutwinning.

		Reactie	De aanvraag is getoetst aan het wettelijk kader en zoals is toegelicht in het besluit zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren. Gelet daarop is er ook geen wettelijke grond om de omgevingsvergunning uit te stellen. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
			<i>Bodembeweging/ bodemdaling</i>
5a	0002, 0015, 0040, 0042, 0058	Zienswijze	<i>Bodembeweging</i> Ik spreek uit ervaring omdat ons huis al eerder is hersteld als gevolg van aardbevingsschade, en wij vrezen dat dit zich met de mogelijke zoutwinning zal herhalen. Zoutwinning zorgt naar mening voor een instabiele ondergrond die hierdoor zal gaan bewegen. De risicoanalyse waarnaar ik heb gevraagd, heb ik nog niet gezien. We wonen op een gatenkaas die in beweging is en er is kans op aardbevingen/ risico's. Indiener geeft aan dat Akzo heeft beweerd dat er altijd beweging zit in de zoutberg
		Reactie	Zonder de zorgen van de indieners van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
5b	0013, 0014, 0016, 0017, 0018, 0019, 0021, 0022, 0024, 0030, 0039, 0043, 0048, 0060	Zienswijze	<i>Bodemdaling</i> Indiener geeft aan dat bodemdaling financiële schade toebrengt aan huizen. Indiener geeft aan dat het erf, de garage en het huis is gedaald. Indiener vreest voor schade aan opstal door bodemdaling. Indiener vreest voor (extreme) bodemdaling. Indiener merkt op dat er sprake is van bodemdaling.
		Reactie	Zonder de zorgen van de indieners van de zienswijze te miskennen wordt voor de reactie op deze zienswijze verwezen naar de reactie onder 1a. Daarbij opgemerkt dat het uitvoeren van een evaluatieboring niet kan leiden tot bodemdaling. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
			<i>Informatievoorziening/ communicatie/ participatie/ inspraak</i>

6a	0003, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0049, 0051, 0052, 0053, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0063, 0064,	Zienswijze	<i>Korte tijd om te reageren/ niet geïnformeerd over het plan</i> Wat snel opvalt is dat wij enkele weken hebben om te reageren, terwijl het bedrijf en u al jaren samen overleggen om tot dit ontwerpbesluit te komen. En dat terwijl wij op geen enkele wijze vooraf geïnformeerd zijn over dit plan van Nobian, anders dan de pogingen van Nobian om de omgeving te overtuigen van de, volgens hen, noodzaak om zout te gaan winnen met twaalf putten ten zuiden van Winschoten.
		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van de indiener maar volgt de gedachte dat de omgeving niet is geïnformeerd niet. Ter voorbereiding op de aanvraag heeft Nobian meerdere gespreken georganiseerd en gevoerd met de omgeving over het voornemen. Tijdens de behandeling van voorliggende aanvraag is op 11 juni 2024 een publieke informatieavond georganiseerd door het ministerie van KGG om te informeren over het ontwerpbesluit waar eenieder specifiek informatie over de aanvraag en het ontwerpbesluit kon inwinnen. De termijn voor het indienen van zienswijze is wettelijk vastgesteld op zes weken en daar is het ontwerpbesluit mee in lijn. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6b	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017,	Zienswijze	<i>Salamitactiek</i> Indieners merken op dat zaken gewoonlijk afgewogen worden in een Milieu Effect Rapportage. Maar door de salamatactiek van eerst deze boring en dan pas een winningsplan worden de belangen volgens indieners niet vooraf gewogen. Sterker nog, nadat indieners bezwaar aan moesten tekenen tegen de extra bodemdaling moeten indieners dat nu doen tegen een

	0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048, 0052, 0054, 0056, 0057, 0058, 0061, 0059, 0062, 0063,		evaluatieboring en over enige tijd weer tegen een nieuw winningsplan. Hiermee hebben indieners het gevoel niet serieus genomen te worden maar vooral monddood gemaakt. Indieners voelen zich onbegrepen en hebben veel emotionele pijn. Inwoners zijn onzeker over de toekomst. Het voelt als doorgestoken kaart. Indieners zijn woedend en voelen veel frustratie.
		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van de indieners en neemt de zorgen van omwonenden naar aanleiding van de ontwikkelingen zeer serieus. Op basis van de verstrekte informatie in de vergunningaanvraag en de ontvangen adviezen van onafhankelijke, onpartijdige en technisch kundige adviseurs, waaronder SodM, is de minister van oordeel dat de gevraagde evaluatieboring veilig en verantwoord kan worden uitgevoerd. Hiertoe zijn daar waar dat nodig is geacht aan de omgevingsvergunning voorschriften verbonden. Een Milieu Effecten Rapportage (hierna: MER) moet, in tegenstelling tot de veronderstelling van de indieners, worden opgesteld als dat wettelijk is bepaald in de bijlage bij het besluit MER of in het geval dat daartoe is besloten middels een m.e.r.-beoordelingsbesluit. Ter voorbereiding op de voorliggende aanvraag om omgevingsvergunning is een aanmeldnotitie ingediend om de potentiële milieueffecten van de voorgenomen evaluatieboring in beeld te brengen. Zoals beoordeeld in het m.e.r.-beoordelingsbesluit van 13 oktober 2023 met kenmerk MER-25008, zijn er geen significante nadelige gevolgen voor het milieu te verwachten bij het uitvoeren van de evaluatieboring. Derhalve is besloten dat er geen MER moest worden opgesteld. Zonder de emoties van de indiener te miskennen is het wettelijks stelsel in Nederland zo ingericht dat per aanvraag om een omgevingsvergunning en het daarop genomen besluit, afhankelijk van de procedure, daar de betreffende rechtsmiddelen voor openstaan. De ingebrachte zienswijze, bezwaren of het beroep moeten derhalve gaan over de aanvraag en het besluit die daarop op ziet. Hierdoor is het nodig dat in het geval u een zienwijze, bezwaar of beroep wenst in te dienen, dit per procedure op de daarvoor eigenlijke moment dient aan te voeren.

			De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6c	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0052, 0053, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0063, 0064	Zienswijze	<i>Opmerkingen van gemeente</i> Indiener is van mening dat de Minister de vele serieuze opmerkingen van de gemeente eenvoudig van tafel veegt.
		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van de indiener en neemt de inbreng van de indiener zeer serieus. De minister herkent de uitspraak van de gemeente dan ook niet. In voorliggend besluit is het advies van de gemeente uitgebreid behandeld. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6d	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0022, 0024, 0026, 0027, 0028, 0032,	Zienswijze	<i>Nobian is degene die bepaalt</i> Indieners geven aan dat de minister praat met een bedrijf dat zich in de woonomgeving uit en laat zien als degene die bepaalt en toch zijn zin krijgt.

	0034, 0045, 0047, 0059, 0062		
		Reactie	De zienswijze is ter kennis aangenomen maar geeft geen reden om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6e	0036, 0039, 0041, 0053, 0055, 0056, 0063, 0064	Zienswijze	<i>Geen participatie</i> Bij hetgeen Nobian 'participatie' noemt hebben zij de evaluatieboringen nadrukkelijk uitgesloten van het gesprek. Hoe kan er sprake zijn van participatie met en van de omgeving als essentiële informatie omtrent de uitvoering van het project ontbreekt en niet vooraf gecommuniceerd wordt. En aan participatie heeft het bedrijf al helemaal niet gedaan! Er heeft geen inspraak, participatie of wat dan ook vanuit u of het bedrijf plaatsgevonden. Indiener geeft aan niet te worden ingelicht.
		Reactie	Participatie is belangrijk en wordt ook zeker aangemoedigd. Gelet daarop heeft op dinsdag 11 juni 2024 van 17.00-20.00 uur het toenmalige ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) een inloopbijeenkomst georganiseerd in De Klinker over de voorgenomen evaluatieboring (proefboring) van Nobian naar zoutwinning nabij Zuiderveen. Maar participatie behoort niet tot het toetsingskader van voorliggende aanvraag. Onder de Ow heeft participatie wel een grotere rol gekregen. Het is echter wel zo dat enkel de aanvrager van de omgevingsvergunning onder de Ow deze verantwoordelijkheid heeft. Hoewel de Ow niet het toetsingskader is voor voorliggende aanvraag, wordt ten overvloede opgemerkt dat artikel 7.4 van de Omgevingsregeling enkel verplicht om aan te geven of er aan participatie is gedaan en op welke manier. Het is gelet daarop geen verplichting of weigeringsgrond voor een omgevingsvergunning onder de Ow. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6f	0008, 0009, 0012, 0017, 0026,	Zienswijze	<i>Niet serieus genomen</i> Indieners geven aan dat de hinder in de omgeving en de financiële schade ervoor zorgen dat ze geen vertrouwen hebben en geven het gevoel dat ze niet serieus genomen worden. Indieners hebben het gevoel dat er niet naar hen geluisterd wordt. Indieners ervaren grote onduidelijkheid en hebben het gevoel bedonderd en in de steek gelaten te worden.

		Reactie	Zonder de zorgen van de indieners van de zienswijze te miskennen wordt opgemerkt dat de zienswijze geen inhoudelijke argumenten aanvoert wat getoetst kan worden aan het geldend wettelijk toetsingskader van de aanvraag. De minister neemt de zorgen van de indieners zeer serieus. De zienswijze wordt gehoord maar geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6g	0005	Zienswijze	Indiener merkt op dat er al werkzaamheden zijn gedaan zonder goed overleg.
		Reactie	Uit de zienswijze volgt niet welke werkzaamheden zijn gedaan. De zienswijze is ter kennis aangenomen maar geeft geen reden om het besluit inhoudelijk te wijzigen. Daarbij wordt opgemerkt dat SodM toeziet op de activiteiten en of de werkzaamheden in overeenstemming met de omgevingsvergunning zijn en worden uitgevoerd.
6h	0014, 0043, 0056, 0057	Zienswijze	<i>Informatievoorziening, communicatie door Nobian</i> Indiener geeft aan dat de informatie te laat of niet is gegeven door Nobian. Dat er sprake is van slechte communicatie door Nobian. En wat ik ZEER kwalijk vind is dat er geen open en eerlijke communicatie plaatsvind vanuit Nobian. Men nodigt zichzelf uit aan mijn keukentafel en als ik aangeef dit niet te willen worden deze cijfers niet meegenomen in een presentatie. Hierdoor ontstaat er verdeel en heers. Op het land van mijn burens staan cavernes ingetekend door Nobian, hoe kan dit terwijl er nog nooit met mijn burens is gesproken. Heeft u enig idee wat dit doet met een gemeenschap en mensen. We worden tegen elkaar uitgespeeld!
		Reactie	De minister is zich bewust van de omgeving waarin de zoutwinning plaatsvindt en onderschrijft het belang dat Nobian helder en actief moet communiceren richting de inwoners en andere betrokken partijen. De minister stelt dat het van belang is dat het voor inwoners duidelijk is wat het effect is van de voorgenomen activiteiten en welke maatregelen er genomen zullen worden. De minister heeft gedurende de terinzagelegging voor omwonenden een publieke informatiebijeenkomst georganiseerd om informatie in te winnen over de aanvraag en het ontwerpbesluit. De minister wijst erop dat goede, open en transparante communicatie en contact met de belanghebbenden en de omgeving belangrijk is. Nobian dient zorg te dragen voor het beschikbaar stellen van informatie en het contact met belanghebbenden te onderhouden in alle fasen van de activiteiten, waarbij belanghebbenden bij relevante projectwijzigingen of inzichten actief worden geïnformeerd.

			De zienswijze wordt ter kennis aangenomen. De aanvraag om de evaluatieboring is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om en omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6i	0017, 0060, 0063	Zienswijze	<i>Geen mogelijkheid tot inspraak</i> Indiener zegt geen inspraak te hebben. Indiener voelt zich als inwoner van Winschoten buitengesloten. U heeft mij en andere inwoners van Winschoten niet om onze mening gevraagd. Wij hebben een gemeentebestuur en raadsleden democratisch gekozen, die onze belangen behartigen. Die heeft u gepasseerd door hen niet bij de vergunningsprocedure te betrekken.
		Reactie	De aanvraag om omgevingsvergunning is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Daarbij is het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt, als plaats waar de aangevraagde activiteit in hoofdzaak is gelegen, om advies gevraagd. Gedurende de behandeling van de aanvraag zijn er veelvuldig overleggen gevoerd met de ambtenaren van de gemeente Oldambt over de procedurele en inhoudelijke ontwikkelingen rondom de voorgenomen activiteiten. Het wel of niet vragen van een verklaring van geen bedenkingen (hierna: VVGB) aan de gemeenteraad van de gemeente Oldambt volgt uit de wettelijke kaders die zijn vastgesteld en in onderhavig geval is een VVGB niet aan de orde. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6j	0038	Zienswijze	<i>Geen ruimte om mening te uiten tijdens gesprek</i> Ook word Artikel 12 van de kinderrechten niet meegenomen in het besluit. Toen ik mij wou uiten tijdens een gesprek over de proefboringen op het Zuiderveen, leek het een niet verstandig idee werd mij verteld. Dit hadden jullie met "elkaar" besproken. Waarop ik vervolgens te horen krijg dat Vijlbrief mij toch liever bij het gesprek wou hebben en verbaasd was waarom ik er niet was. Het bleek dus dat wat mij werd verteld niet waar was, ik moest het via iemand van de stichting te horen krijgen. Ik wil nog zeggen dat ik het heel spijtig vind hoe er met mij is omgegaan. Ik had graag meegenomen willen worden over het feit dat ik ben buitengesloten en niet mijn mening heb kunnen uiten.

		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van indiener en neemt de zorgen van de indiener zeer serieus. Op het ontwerpbesluit mag eenieder reageren en zijn of haar mening geven. Op die manier is aan de wettelijke procedure en ook aan artikel 12 van het kinderrechtenverdrag voldaan. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6k	0038	Zienswijze	<i>Onduidelijke voorlichting door ministerie</i> Indiener geeft aan dat het voor veel kinderen in de regio niet duidelijk is wat er gebeurt. De voorlichting in de klinker was voor een deel niet duidelijk/ begrijpbaar.
		Reactie	De minister onderschrijft het belang dat er helder moet worden gecommuniceerd richting de inwoners en andere betrokken partijen en neemt deze zienswijze mee in het verder verbeteren toekomstige publicatieteksten en bij het organiseren van publieke informatiebijeenkomsten. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6l	0050	Zienswijze	<i>Verzoek om te worden betrokken bij besluitvorming rondom zoutwinning</i> Indiener vraagt om de inwoners van de regio te betrekken bij de besluitvorming rondom zoutwinning in het Zuiderveen gebied en om inwoners en maatschappelijke organisaties te betrekken voordat er een definitief besluit genomen gaat worden over de definitieve zoutwinning.
		Reactie	Voor de beantwoording van de zienwijze wordt verwezen naar het antwoord op de zienswijze 1a. Daarbij wordt opgemerkt dat ter voorbereiding op de aanvraag Nobian meerdere gespreken heeft gevoerd met de omgeving over het voornemen. Daarbij is op 11 juni 2024 een informatieavond georganiseerd door het ministerie van KGG, welke in het teken stond van voorliggende aanvraag. Gelet daarop en het betrekken van de ontvangen zienwijze bij de besluitvorming is invulling gegeven aan het betrekken van de omgeving bij de definitieve besluitvorming. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6m	0064	Zienswijze	<i>Bezwaar en beroep heeft geen effect</i> Indiener heeft de bewoners uit moeten leggen dat in beroep gaan tegen de uitspraak in bezwaar geen effect zal hebben omdat de desbetreffende aanpassing loopt tot en met november 2025 en

			een beroepsprocedure waarschijnlijk pas in de loop van 2025 tot een uitspraak zou leiden zonder dat in de tussentijd dat effect zou hebben op de extra toegestane winning door Nobian.
		Reactie	Met de ingebrachte zienswijze is niet duidelijk wat wordt bedoeld. In voorliggende procedure is bezwaar niet mogelijk. Wel is beroep mogelijk binnen zes weken na het nemen van het definitief besluit. Dat betreffende aanpassing loopt tot november 2025 wordt niet gevolgd. Er is enkel een termijn van 5 jaar verbonden aan de besluitvorming waarbinnen de boring moet zijn uitgevoerd. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
6n	0007, 0022, 0036, 0053, 0040, 0041, 0049, 0064	Zienswijze	<i>Belangenafweging</i> Indieners denken dat de belangen van de aanwonenden niet vooraf voldoende zijn genomen. Kennelijk zijn belangen van de bewoners van het gebied ondergeschikt aan de plannen van Nobian. Het is geregeld zonder belangenafweging. De belangen van de zoutwinner gaan boven die van de bewoners.
		Reactie	De aanvraag om de evaluatieboring is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

			<i>Natuur</i>
7a	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0037, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048,	Zienswijze	<i>Babybos/ natuur</i> De evaluatieboringen gaan plaatsvinden naast ons natuurgebied/ het babybos. Dat natuurgebied is niet alleen goed voor de natuur, maar ook voor ons als uitloopegebied, fietsroute, etc. Daar komen meer dieren voor dan in de rapportage staan. Denk aan de kerkuil, bosuil, sperwer en veel andere waargenomen vogels. En het beschreven aardappelveld zal vast komend jaar weer een andere gewas hebben met effect op de akkervogels. In het ontwerpbesluit staat niet dat hier zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Dit kleine, maar mooi diverse natuurgebied is voor mij belangrijk vanwege de reeën, wolven, fazanten en andere dieren. Ik fiets en wandel er vaak en speel er met mijn kinderen. Ik geniet van de natuur. Dit genot wordt mij ontnomen. Het natuurgebied zorgt voor rust en ontspanning in de buurt en is zeer geschikt om te wandelen. Het natuurgebied is goed voor het dorp en voor mens en dier en zorgt voor een prettige leefomgeving.

	0049, 0052, 0053, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0060, 0061, 0062, 0063, 0064		De reeën vluchten weg en het is maar de vraag of zij nog terugkomen. De natuur wordt 24/7 verstoord. Er is weinig bos in dit gebied en de indruk wordt gewekt dat de natuur niet belangrijk is. Er is angst voor effect op het natuurgebied. Indieners willen in de natuur tot rust komen en huisdieren hier laten spelen, leren en ontdekken. Er staat een boom voor ons kleinkind. Daarnaast is het gebied waarin geboord gaat worden een schitterend natuurgebied, waarin rust en natuur een belangrijk element zijn. In dit gebied leven veel roofvogels, vossen, dassen, fazanten, hazen, konijnen, ijsvogels wolven, egels, steenmarter, tuinvogelsoorten e.d. Veel van deze dieren zijn beschermde soorten, die middels de plannen van Nobian, verstoord worden in hun leefgebied. Er nest een buizerd. Het is een groene buffer Daarnaast komen er meer diersoorten voor dan in de rapportage staan vermeld. Denk aan de kerkuil, bosuil, sperwer, koekoek, boerenzwaluw (beschermde inheemse vogelsoorten veel andere waargenomen vogels.
		Reactie	De aanvraag om de omgevingsvergunning bevat een Natuurtoets (d.d. 16 juni 2023 en kenmerk BH9952-WM-RP001) en een Aerius stikstofberekening van 9 november 2023. Uit de deze gegevens volgt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op aanwezige soorten en natuurgebieden met in oogschouw van mogelijk te treffen maatregelen en voorzieningen. Hoewel het "Babybos" en "Tusschenwegen" voor omwonende van grote waarde zijn, gaat het niet om aangewezen en bestemd natura 2000 gebieden. Hierdoor valt het niet onder het wettelijk toetsingskader van voorliggende aanvraag voor de omgevingsvergunning. Indien in de toekomst bepaalde soorten aanwezig zullen zijn waarvoor een omgevingsvergunning nodig is voor een natura-2000 activiteit of een flora en fauna activiteit, dan ontnemt dit Nobian niet de plicht daar te zijner tijd de benodigde instemmingen voor te moeten aanvragen. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
7b	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0024,	Zienswijze	<i>Tusschenwegen</i> Ook zegt de aanvraag en uw besluit niets over het natuurgebied de Tusschenwegen aan de overkant van het Zuiderveen. Ik/wij vinden de door Nobian aangeleverde rapportage waarin alleen in augustus een dagdeel in het gebied is gekeken en verder alleen een bureaustudie geen basis waarop u kunt besluiten. Als eenvoudig voorbeeld: In mei was wel degelijk nestgedrag van de buizerd waargenomen. En zo zijn er meer waarnemingen die in andere periodes anders

	0026, 0027, 0028, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0049, 0052, 0054, 0056, 0059, 0061, 0062, 0063		zouden zijn. Bij Tusschenwegen zijn vossenholen en reeën. Het natuurgebied moet wijken voor de activiteiten.
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar de reactie onder 7a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
7c	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0052, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0063,	Zienswijze	<i>Geen voorschriften over natuur</i> Ook mis ik/missen wij nadere voorschriften aan de omgang met de natuur terwijl zelfs uit de eigen rapportage van Nobian blijkt dat die noodzakelijk zijn. U wil, volgens de vergunning, blijkbaar tot op de kWh weten hoeveel stroom gebruikt wordt, maar blijkbaar niet hoe met de natuurwaarden omgegaan wordt.
		Reactie	Aan voorliggend besluit kunnen enkel voorschriften worden verbonden welke betrekking hebben op het wettelijk toetsingskader en zover deze onder mijn bevoegdheid als te zijne bevoegd gezag vallen. Voorschriften die betrekking hebben op maatregelen die genomen worden ter bescherming van natuur behoren daar niet toe.

			De zienswijze omschrijft dat het eindrapport van Nobian zelfs aangeeft dat er nader voorschriften voor de natuur, noodzakelijk zijn. Verondersteld wordt dat met het eindrapport van Nobian de Natuurtoets van 16 juni 2023 en kenmerk BH9952-WM-RP001 bedoeld wordt. In dit rapport staan een aantal maatregelen omschreven. De borging van de natuurbeschermende maatregelen zijn in de wetgeving vastgelegd door het verbod op het uitvoeren van een natura-2000 activiteit of een flora en fauna activiteit zoals bedoeld in het Bal. Bij een overtreding van die wet is daar een omgevingsvergunning voor nodig. De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur is daarvoor bevoegd. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
7d	0024, 0046	Zienswijze	<i>Natuurgebied wordt aangetast</i> Indiener geeft aan dat de natuur wordt aangetast. Indiener geeft aan dat het natuurgebied met de plannen langzaam zal veranderen in een industriegebied i.p.v. natuurgebied. Indiener geeft aan dat er dieren doodgaan, zoals reeën en dat er vogels verdwijnen. Zoals de kiekendief en de zwaluw.
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar de reactie onder 7a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
7e	0036, 0041, 0064	Zienswijze	<i>Stikstofuitstoot niet integraal bekeken/ Liefstingsbroek</i> U kijkt zo niet integraal naar de zaken die bij de Wet Natuurbescherming beoordeeld horen te worden. Wij missen dan ook de (een?) toets door het bevoegd gezag WNb. Want dan zou wel degelijk integraal gekeken worden naar de stikstofuitstoot van het gehele voorziene project. En dan niet alleen op het Zuidlaardermeer of Waddenzee, maar zeker op het nabijgelegen Liefstingsbroek dat al zeer zwaar belast is. Bij een bouwproject wordt ook gekeken naar de bouw van de woningen, de aanleg van de wegen en infrastructuur, maar ook naar het gebruik door de bewoners. Hier wordt er één puntje uit het gehele project gelicht en de rest wordt later (separaat?) apart bekeken?
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt de reactie verwezen naar het antwoord op de zienswijze 2m en 2n. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

			<i>Ruimtelijk</i>
8a	0019, 0017, 0031, 0039	Zienswijze	<i>Aantasting van het landschap</i> Het werken van Nobian in onze woonomgeving zorgt voor een verstoring van het aanzien. Indiener merkt op dat het landschap verandert. Indiener geeft aan dat er sprake is van horizonvervuiling
		Reactie	De aanvraag is getoetst aan artikel 2.10, eerste lid, onder d van de Wabo. Gelet op de aangevraagde termijn van 5 jaar valt het tijdelijk bouwwerk onder de uitzondering waarvoor geen welstandseisen gelden. Daarbij wordt opgemerkt dat de landschappelijk inpassing van het hekwerk wordt afgestemd met de gemeente. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
8b	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0037, 0039, 0040, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0048, 0051, 0052, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0060, 0061, 0062, 0063, 0064	Zienswijze	<i>Strijdigheid bestemmingsplan/ omgevingsplan</i> Indieners krijgen te maken met de verandering van een open agrarisch landschap naast natuur in een industriegebied met veel verkeer, geluid en (dag en nacht) licht. Dit is strijdig met het bestemmingsplan. Bij veel huizen mag nauwelijks iets bijgebouwd worden. Het aanzicht van het gebied wordt door de provincie en gemeente bewaakt. Indieners zijn dan ook verbaasd dat Nobian of de minister geen toestemming gevraagd heeft bij de gemeente voor deze enorme afwijking van het bestemmingsplan. Op die manier gaat de minister volgens indiener voorbij aan de democratisch gekozen gemeenteraad die over bestemmingsplannen besluit. Dit terwijl bij eerdere proefboringen in Nederland wel toestemming (een VVGB) aan de betreffende gemeenteraad is gevraagd en eerder de Raad van State ook al aangegeven heeft dat dit noodzakelijk is. Dit omdat bij uitstek onze gemeenteraad de deskundigheid heeft ten aanzien van de hinder en ruimtelijke inpassing van de proefboring en verantwoordelijk is voor het beleid ten aanzien van hinder veroorzakende activiteiten.
		Reactie	In het besluit is toegelicht dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt om advies zijn gevraagd inzake de aanvraag om de omgevingsvergunning. Het wel of

			niet vragen van een VVGB aan de gemeenteraad van gemeente Oldambt volgt uit de wettelijke kaders die zijn vastgesteld. Een VVGB is in het kader van deze aanvraag niet aan de orde. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
8c	0029, 0033	Zienswijze	<i>Verklaring van geen bedenkingen gemeente Oldambt</i> 0029 In artikel 2 van uw besluit meldt u dat u van mening bent dat er geen verklaring van geen bedenkingen noodzakelijk is voor het verlenen van voorliggende omgevingsvergunning. Wij constateren dat hierover een meningsverschil bestaat met de gemeente Oldambt. De gemeente is van oordeel dat een dergelijke verklaring wél vereist is. Wij vragen u voorafgaand aan publicatie van uw definitieve besluit voor de evaluatieboring hierover een nadere juridische analyse laat uitvoeren en de resultaten hiervan deelt met de betrokken decentrale overheden 0033 Wij blijven erbij dat een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) is vereist alvorens de omgevingsvergunning kan worden verleend. Een verzoek hiertoe dient door het bevoegd gezag aan de gemeenteraad van Oldambt te worden gedaan. Een volledige uitgebreide onderbouwing is te vinden in de zienswijzebundel onder 0033.
		Reactie	In het besluit is uitgebreid toegelicht in onderhavige aanvraag een VVGB niet aan de orde is en dat dit volgt uit de wettelijke kaders die zijn vastgesteld. Dit is ook bovendien op verzoek van de gemeente Oldambt met een second opinion door de Pels Rijcken getoetst en onderschreven. De second opinion gedeeld met de gemeente Oldambt en Provincie Groningen. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
8d	0031	Zienswijze	<i>Lanengebied</i> Indiener geeft aan dat er bebouwing plaats zal vinden in een kwetsbaar lanengebied
		Reactie	De zienswijze wordt ter kennis aangenomen. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar het antwoord op de zienswijze 8a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
8e	0016	Zienswijze	<i>Leefbaarheid</i>

			Indiener geeft aan dat het leefgebied wordt aangetast door industrie binnen woon- en natuurgebieden. Het is een beperking van de leefbaarheid van het gebied.
		Reactie	De aanvraag om de evaluatieboring is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om en omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
8f	0056	Zienswijze	<i>Opslag</i> Het gaat mensen niet alleen om de cavernes maar ook om de eventuele opslag, zoals nu in Zuidwending. Moet dit nu zo dichtbij bebouwing?
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar het antwoord op de zienswijze 1a. Voorliggende aanvraag ziet uitsluitend op het uitvoeren van een evaluatieboring. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen

			<i>Overig</i>
9a	0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0035, 0036, 0037, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0045, 0046,	Zienswijze	<i>Zoutwinning</i> Uit uw ontwerpbesluit blijkt dat u toestemming voor een evaluatieboring wil geven. Deze is echter bedoeld om Nobian de ruimte te geven verder te gaan met winning van zout ten zuiden van Winschoten.

	0047, 0049, 0051, 0052, 0053, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0063, 0064,		
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar het antwoord op de zienswijze 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
9b	0003, 0013	Zienswijze	<i>Nobian trekt zicht van de bewoners niets aan</i> Onze ervaring met de werkzaamheden van Nobian zijn afstandelijk. Nobian trekt zich van de bewoners en hun zorgen niets aan.
		Reactie	De zienswijze is ter kennis aangenomen maar geeft geen reden om het besluit inhoudelijk te wijzigen. Daarbij wordt opgemerkt dat SodM toeziet op de activiteiten en of de werkzaamheden in overeenstemming met de omgevingsvergunning zijn en worden uitgevoerd.
9c	0016, 0018, 0042, 0043, 0048, 0052, 0060	Zienswijze	<i>Gaswinning Groningen</i> Indiener stelt dat de minister niet geleerd heeft van de fouten die rondom de gaswinning in het Groningerveld zijn gemaakt. Volgens indiener is en blijft Groningen het afvalputje van Nederland. De Parlementaire Enquêtecommissie Gaswinning Groningen heeft nog niet zo lang geleden het rapport Groningers boven gas gepresenteerd. De conclusies die deze commissie trok waren snoeihard: het ministerie van EZK had nauwelijks oog voor de veiligheid van de Groningers en hun huizen. Ook staat erin: De inwoners van Groningen raken de zeggenschap kwijt over hun eigen leven. Daar waar Groningers boven gas staat, dient wat mij betreft te staan: Groningers boven gas en zout. Want ook in het geval van zoutwinning door Nobian geldt de aloude keuze: die tussen mens en milieu aan de ene kant en de belangen van de grote bedrijven aan de andere kant. Hebben de Groningers nog niet genoeg voor hun kiezen gehad? Waar blijft de overheid die het boetekleed aantrok na het uitkomen van bovengenoemd rapport en beloofde dat het zo nooit meer mag gaan? Waarom moeten bewoners van Groningen weer de lasten dragen voor het belang van heel Nederland?

		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar het antwoord op de zienswijze 1a. De aanvraag om de evaluatieboring is getoetst aan het geldend wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om en omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen
9d	0025, 0057, 0063	Zienswijze	<i>Nobian is onbetrouwbaar, slecht en intimiderend</i> Indiener stelt dat Nobian onbetrouwbaar is en een slechte en intimiderende buur.
		Reactie	De zienswijze is ter kennis aangenomen, maar geeft geen reden om het besluit inhoudelijk te wijzigen. Daarbij wordt opgemerkt dat SodM toeziet op de activiteiten en of de werkzaamheden in overeenstemming met de omgevingsvergunning zijn en worden uitgevoerd.
9e	0010, 0012, 0016, 0019, 0043	Zienswijze	<i>Nobian is belangrijker dan omwonenden/ omwonenden zijn niet belangrijk</i> Indiener stelt dat de Minister indiener en burens niet belangrijk vindt. De minister vindt Nobian belangrijker dan mensen. Bewoners worden genegeerd, niet gehoord, niet serieus genomen. Ze zijn boos en gefrustreerd. Indiener vraagt zich af waar het ministerie mee bezig is.
		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van de indieners en neemt de zorgen van omwonenden zeer serieus. Daarbij is de minister als bevoegd gezag gehouden om de aanvraag te toetsen aan de daarvoor gestelde wettelijke kaders. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9f	0056	Zienswijze	<i>Duur proefboring</i> Moet u zich ook nog eens bedenken dat de "opening" 5 jaar open mag blijven. Wat gaat er in deze 5 jaren gebeuren? Onzekerheid alom.
		Reactie	Zoals volgt uit de aanvraag en het besluit heeft de evaluatieboring tot doel om informatie te verzamelen over de diepe ondergrond in het gebied Zuiderveen. In het bijzonder over de geologische structuur en de eigenschappen van de aanwezige zoutlaag. Het gaat daarbij om onder andere de samenstelling, mechanische sterkte en het kruipgedrag. Deze gegevens zijn

			nodig om te bepalen of zoutwinning in het betreffende gebied technisch mogelijk en economisch rendabel is. De winning van het zout behoort niet tot voorliggende aanvraag om de omgevingsvergunning. Onder de werkzaamheden na het uitvoeren van de evaluatieboring vallen aanvullende metingen bij de evaluatieput welke gepaard kunnen gaan met licht vrachtverkeer. De metingen worden af en toe uitgevoerd en behoren niet tot de dagelijkse activiteiten. Hoofdzakelijk vinden geen activiteiten plaats en wordt de evaluatieput enkel gemonitord. Bovendien houdt SodM toezicht op de activiteiten. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9g	0056	Zienswijze	<i>Onduidelijkheid locatie</i> Indiener geeft aan over welke boring moet ik nu een zienswijze indienen. Er is geen duidelijkheid over welke locatie het gaat worden, er is niets duidelijk over de inrichting van de locatie, er is niets bekend over de verkeersbelasting. Op basis waarvan is deze keuze gemaakt?
		Reactie	Voorliggende aanvraag om de omgevingsvergunning ziet op één evaluatieboring met de keuze uit twee locaties, WSZ-01 of WSZ-02. Deze locaties zijn aangegeven op het bij de aanvraag behorende "situatie overzicht evaluatie boringen" en op afbeeldingen in onder andere de rapporten over archeologie, akoestiek en de QRA. De voorkeurslocatie voor de aanleg van de evaluatieput betreft locatie WSZ-01. Beide putlocaties zijn getoetst aan het wettelijk kader en de daarbij horende milieueffecten. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om en omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9h	0056	Zienswijze	<i>Onduidelijkheid inrichting locatie</i> Volgens indiener is er niets duidelijk over de inrichting van de locatie.
		Reactie	De indeling van de locatie tijdens de boorwerkzaamheden is weergegeven in bijlage 4 van de aanvraag: "Rig Layout" en de indeling van de locatie na de boorwerkzaamheden zijn inzichtelijk gemaakt met de tekeningen genaamd bijlage B10a WSZ-01 Situatie na Boorfase en bijlage B10b WSZ-02 Situatie na Boorfase. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

9i	0056	Zienswijze	<i>Verkeersbelasting</i> Volgens de indiener is er is niets bekend over de verkeersbelasting.
		Reactie	In het 'Geluidrapport Activiteiten Bij Evaluatieboring Zuiderveen' van 10 januari 2024 onderdeel van de aanvraag zijn de transportbewegingen naar beide locaties inzichtelijk gemaakt. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9j	0063	Zienswijze	<i>Wet Bibob</i> En wat ik mis is een gebruikelijke BIBOB toets. Uiteraard kan die niet meer door uw ruimhartige toekenning van de eerder genoemde subsidie want mocht de BIBOB toets negatief zijn blijkt u veel geld toegezegd te hebben aan een bedrijf met een vlekje. Maar u kent de reputatie van Carlyle (zie ook Wikipedia) en de reputatie van hun Nederlandse dochter Nobian die al veroordeeld is voor een milieudelict en al langjarig onder verscherpt toezicht van uw toezichthouder staat. Dus zowel op de A als B grond uit de Bibob zijn er te beantwoorden vragen die u niet gesteld heeft, cq niet heeft willen stellen.
		Reactie	De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Het staat voor Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Als er een ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, kan de bevoegde overheidsinstantie de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken. Er is geen aanleiding om de wet Bibob bij voorliggende aanvraag toe te passen. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9k	0048	Zienswijze	<i>Vertrek staatssecretaris</i> Indiener vraagt zich af waarom de staatssecretaris nu nog met deze besluiten komt. Indiener vraagt zich af of hij deze dossiers nog snel wilde afronden voordat hij zijn plaats moest afstaan. Indiener vraagt zich af of oud staatssecretaris Hans Vijlbrief deze dossiers nog snel moest afronden voordat hij zijn plaats moest afstaan. Indiener vraagt zich af of er spelers achter de schermen druk uit oefende op de vertrekkende staatssecretaris. Indiener geeft aan dat een nieuw kabinet voor vertraging kan zorgen en dat tijd geld is en voordat een nieuw kabinet is ingewerkt, is in zijn ogen kostbare tijd verstreken. Volgens indiener is hier sprake van over je graf heen willen regeren. Indiener geeft aan dat het een overhaast besluit is, met als bewijs dat toen de staatssecretaris, nadat het besluit al had genomen, eindelijk (!) een bezoek heeft gebracht aan de locatie van de proefboring

		Reactie	Het ontwerpbesluit is genomen op 28 mei 2024 door de toenmalige staatssecretaris Mijnbouw. Het aantreden van de nieuwe regering heeft geen rol gespeeld bij het wel of niet nemen van het ontwerpbesluit. Daarbij wordt opgemerkt dat het aantreden van het nieuwe kabinet en het aanstellen de nieuwe bewindspersonen de zorgvuldige behandeling van de aanvraag niet in de weg hebben gestaan. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9l	0014	Zienswijze	<i>Foute aannames</i> Indiener geeft aan dat er foute aannames zijn gedaan.
		Reactie	Uit de zienswijze volgt niet om welke aannamen dit zou gaan. De zienswijze wordt ter kennis aangenomen maar geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9m	0014	Zienswijze	<i>Foutmarge</i> Indiener geeft aan dat Nobian foutmarges van 20 procent accepteert.
		Reactie	De zienswijze is ter kennis aangenomen maar geeft geen reden om het besluit inhoudelijk te wijzigen. Daarbij wordt opgemerkt dat SodM toeziet op de activiteiten en of de werkzaamheden in overeenstemming met de omgevingsvergunning zijn en worden uitgevoerd.
9n	0016	Zienswijze	<i>Samenspannen van de overheid met Nobian</i> Volgens indiener spant de overheid samen met een groot bedrijf en gaat daarbij voorbij aan de zorgplicht.
		Reactie	In onderhavig besluit is gemotiveerd welke risico's er zijn en welke passende maatregelen daarvoor worden getroffen. De aanvrager heeft voldoende aangetoond dat het milieu in voldoende mate wordt beschermd. De aanvraag en de besluitvorming daarop heeft onafhankelijk plaatsgevonden. Gelet op het besluit en de beoordeling van de aanvraag is het milieu in voldoende mate beschermd en is invulling gegeven aan de zorgplicht. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9o	0017, 0039	Zienswijze	<i>Nobian gaat door</i> Indiener geeft aan dat Nobian stilzwijgend door gaat.

		Reactie	De zienswijze is ter kennis aangenomen maar geeft geen reden om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9p	0024	Zienswijze	<i>Burger kan niet op tegen Nobian</i> Indiener geeft aan dat Nobian een groot vermogend bedrijf is waar de burger niet tegen op kan vechten en ook nog niet Nederlands.
		Reactie	De aanvraag is getoetst aan het daarvoor geldende wettelijk kader. Vanuit dit kader zijn er geen redenen om een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de evaluatieboring te weigeren. Het wettelijks stelsel in Nederland is zo ingericht dat per aanvraag om een omgevingsvergunning en het daarop genomen besluit, afhankelijk van de procedure, daar de betreffende rechtsmiddelen voor openstaan. Voor onderhavig besluit geldt dat beroep mogelijk is mocht u het niet eens zijn met het besluit. Beroep staat open voor iedereen die belanghebbende is. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9q	0036, 0041, 0053, 0064,	Zienswijze	<i>WOO verzoek</i> Indiener geeft aan dat een WOO verzoek bij RWS over de lozingsgegevens niet beantwoord is.
		Reactie	Rijkswaterstaat valt niet onder de bevoegdheid van het ministerie van KGG, maar onder de bevoegdheid van de Minister van infrastructuur en waterstaat. Gelet daarop kan er geen uitspraken worden gedaan over het genoemde WOO verzoek. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9r	0038	Zienswijze	<i>Kinderrechtenverdrag: recht op vrije tijd</i> Ook vermeld artikel 31 uit het kinderrechtenverdrag dat een kind recht heeft op vrije tijd, spel en recreatie. Dit zal mijn en andere kinderen uit deze regio hun vrije tijd en spel verminderen. Sinds tijdens de proefboringen waarschijnlijk niet altijd even aangenaam is om buiten tijd door te brengen.
		Reactie	Tijdens het uitvoeren van de evaluatieboring zal er mogelijk tijdelijk en beperkt effecten in de fysieke leefomgeving optreden, zoals vrachtbewegingen, geluid en licht. Deze zijn echter vanwege de aard van de werkzaamheden tijdelijk en beperkt en moeten binnen de daarvoor gestelde wettelijke en vergunden eisen blijven. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

9s	0042	Zienswijze	<i>Toename van het aantal boringen</i> Indiener vreest dat het aantal boringen toe zal nemen.
		Reactie	Voor de beantwoording van deze zienwijze wordt de verwijzing gemaakt naar het antwoord op de zienswijze 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9t	0043	Zienswijze	<i>Adviezen van Sodm</i> Er word niets gedaan met adviezen van SodM.
			In het besluit is per onderdeel toegelicht wat er met het advies van SodM is gedaan. Op veel onderdelen wordt het advies van SodM gevolgd en waar nodig is aangegeven waarop van het advies wordt afgeweken en wat de reden hiervan is. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9u	0048, 0060	Zienswijze	<i>Staatssecretaris van Herstel Groningen</i> Indiener is benieuwd wat de nieuwe staatssecretaris van Herstel Groningen, de heer Van Marum, van het genomen besluit vindt. Indiener neemt aan dat hij van het besluit van zijn voorganger en van de vele bezwaren hiertegen inhoudelijk op de hoogte wordt gebracht. Indiener is van menig dat de minister verplicht is de Staats secretatis Herstel Groningen bij de besluitvorming te betrekken.
		Reactie	De minister van KGG is het bevoegde gezag om een besluit te nemen op voorliggende aanvraag. Gelet daarop is het besluit niet aan de staatssecretaris Eddie van Marum van Herstel Groningen voorgelegd. Het besluit is getoetst aan het wettelijk kader en vanuit dat kader zijn er geen redenen de aanvraag om de evaluatieboring te weigeren. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
9v	0048, 0051, 0052	Zienswijze	<i>Stoppen met mijnbouwactiviteiten/ geen noodzaak tot zoutwinning</i> Indiener geeft aan dat stoppen met de hele zaak het beste is voor de omwonenden. Indiener stelt dat er geen noodzaak voor zoutwinning in Winschoten is.
		Reactie	Voor de beantwoording van de zienswijze wordt voor de reactie verwezen naar het antwoord op de zienswijze 1a. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.

			<i>Toezicht en handhaving</i>
10a	0003, 0004, 0005, 0006, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0018, 0019, 0020, 0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0028, 0030, 0031, 0032, 0034, 0035, 0037, 0039, 0040, 0042, 0043, 0045, 0046, 0047, 0051, 0052, 0054, 0056, 0057, 0058, 0059, 0061, 0062, 0064	Zienswijze	<i>Verscherpt toezicht/ afhandeling van klachten</i> Indieners geven aan dat ze bij het indienen van een klacht over hinder wel gehoor vinden bij de gemeente, maar niet bij de toezichthouder. Indieners geven ook aan dat melden bij Nobian veelal zinloos is. En dat terwijl het bedrijf al jaren onder verscherpt toezicht staat. Verscherpt toezicht dat zich helaas alleen uit in wat brieven van het SodM aan het bedrijf, niet in door de omgeving waar te nemen actie. Hiermee is bij de indieners vertrouwen weggenomen dat besluiten uit het verscherpt toezicht gevolgen voor het bedrijf kan hebben. Een administratieve wijziging en het verscherpt toezicht is volgens indieners een lege huls geworden. De minister heeft volgens indieners het vertrouwen weggenomen dat besluiten uit het verscherpt toezicht gevolgen voor het bedrijf kan hebben.
		Reactie	De minister KGG wijst erop dat SodM zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk opereert. Wanneer indieners het niet eens zijn met de werkwijze van SodM of zich onjuist behandeld voelt, dan kan de indiener daarvan bij SodM een melding maken. Ondanks het verscherpt toezicht dat door SodM is uitgesproken maakt dat het toetsingskader van voorliggende aanvraag niet anders. Het besluit is getoetst aan het geldende wettelijk kader en vanuit dat kader zijn en geen redenen de omgevingsvergunning te weigeren.
10b	0014, 0063	Zienswijze	<i>Handhaving door SodM</i> Volgens indiener is er geen sprake van een controlerende overheid en zal er geen handhaving plaatsvinden. Uw SodM komt nooit verder dan een 'goed gesprek' en een brief waarin teleurstelling wordt uitgesproken. Toezicht een beetje, handhaving is klaarblijkelijk (door u?) niet toegestaan ondanks het onderschrijven van de Landelijke Handhavingsstrategie
		Reactie	SodM betreft een onafhankelijk opererende organisatie. De inspecteur-generaal der Mijnen heeft de bevoegdheid over SodM. Het ministerie KGG heeft geen invloed op de uitoefening van de taken van SodM.

			De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
10c	0036, 0041, 0053	Zienswijze	<i>Handhavingsverzoek</i> Indiener geeft aan dat een handhavingsverzoek wordt niet binnen de termijn afgehandeld
		Reactie	In reactie op de zienwijze wordt voor de reactie verwezen naar de antwoorden gegeven op de zienswijze 10a en 10 b. De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.